

จับตาการประชุมรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ปี 2558

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล เป็นรางวัลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชานุสรณ์และเพื่อเผยแพร่พระราชเกียรติคุณแห่งสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ผู้ทรงบำเพ็ญประโยชน์ต่อวงการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ รางวัลนี้จัดตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 ด้วยการริเริ่มของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ในวโรกาสเฉลิมฉลองวันคล้ายวันพระราชสมภพในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ครบ 100 ปี ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 กิจกรรมเกี่ยวกับการคัดเลือกและมอบรางวัลนั้นดำเนินการโดยมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีการมอบรางวัลทุกปี ละ 2 รางวัล คือ (1) รางวัลทางการแพทย์ มอบให้แก่บุคคลหรือองค์กรในระดับนานาชาติที่ปฏิบัติงานหรือวิจัยดีเด่นทางด้านทางการแพทย์ อันก่อประโยชน์แก่มนุษยชาติ และ (2) รางวัลทางสาธารณสุข มอบให้แก่บุคคลหรือองค์กรในระดับนานาชาติที่ปฏิบัติงานดีเด่นทางด้านสาธารณสุข เป็นประโยชน์แก่สุขภาพอนามัยของมนุษยชาติ โดยพิธีรับพระราชทานรางวัลจะจัดขึ้นในปลายเดือนมกราคมของทุกปี นับตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2540 มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ได้จัดให้มีการประชุมนานาชาติขึ้นในช่วงเดียวกับการมอบรางวัลฯ โดยใช้ชื่อการประชุมว่า การประชุมรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล หรือ Prince Mahidol Award Conference ทั้งนี้เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองพิธีการมอบรางวัลในวาระครบรอบ 5 ปี รวมทั้งเป็นการเผยแพร่เกียรติ-

คุณของรางวัลอันทรงเกียรติ และต่อมามีการจัดการประชุมขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2545 เพื่อฉลองครบรอบ 10 ปี

ในปี 2550 ซึ่งเป็นวาระครบรอบ 15 ปีของการมอบรางวัลฯ และเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ครบรอบ 115 ปี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดการประชุมรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลเป็นการประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา

การประชุมรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลมีลักษณะพิเศษคือ (1) เป็นการจัดโดยความร่วมมือระหว่างมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลและรัฐบาล ร่วมกับองค์กรระดับนานาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก หรือหน่วยงานแห่งชาติของบางประเทศ เช่น USAID, JICA, China Medical Board เป็นต้น ซึ่งขึ้นกับเนื้อหาของการประชุมแต่ละปี (2) ผู้เข้าประชุมจะเป็นบุคคลที่ได้รับการเชิดชูเท่านั้น โดยในการจัดแต่ละครั้งจะมีผู้เข้าประชุมประมาณ 600 ถึง 1,200 คน และ (3) เนื้อหาของการประชุมแต่ละปีแตกต่างกันไป มีลักษณะที่ไม่ใช่เป็นเรื่องทางวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุขในเชิงลึก แต่เป็นเรื่องเชิงนโยบายที่สัมพันธ์กับปัญหาทางสาธารณสุขในระดับโลก และมุ่งเน้นในด้านการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโดยอาศัยความร่วมมือในระดับชาติและระดับนานาชาติ

หัวข้อการประชุมแต่ละครั้งจะผ่านการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนระหว่างเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนได้ข้อยุติที่ยอมรับกันจากทุกฝ่าย หัวข้อการประชุมที่ผ่านมาได้แก่

ปี 2540 เป็นหัวข้อ การประชุมนานาชาติเรื่อง

วิทยาศาสตร์และสุขภาพ

ปี 2555 เป็นหัวข้อ การแพทย์และสาธารณสุข ในยุคหลัง Genome (Post-Genomic Era)

ปี 2550 เป็นหัวข้อ การปรับปรุงการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่จำเป็น โดยเน้นที่โรคที่ไม่ค่อยได้รับการเหลียวแลและกลุ่มประชากรที่ถูกทอดทิ้ง

ปี 2551 เป็นหัวข้อ เหลียวหลังแลหน้า: สามทศวรรษของการสาธารณสุขมูลฐาน

ปี 2552 เป็นหัวข้อ การขับเคลื่อนมิติสุขภาพสู่นโยบายสาธารณะ

ปี 2553 เป็นหัวข้อ การจัดเวทีระดับโลกครั้งแรก เรื่องสารสนเทศด้านสุขภาพ

ปี 2554 เป็นหัวข้อ การประชุมระดับโลกเกี่ยวกับข้อมูลทรัพยากรบุคคลทางด้านสุขภาพครั้งที่ 2

ปี 2555 เป็นหัวข้อ ก้าวสู่หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เร่งพัฒนาระบบการเงินสุขภาพ

ปี 2556 เป็นหัวข้อ รวมพลังต่อต้านโรคติดต่อทุกภาคส่วนต้องร่วมมือ

ปี 2557 เป็นหัวข้อ การเรียนรู้เพื่อปรับกระบวนทัศน์สู่ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ

สำหรับการประชุมครั้งต่อไป จะจัดขึ้นในช่วงระหว่างวันที่ 26 - 31 มกราคม 2558 โดยมีหัวข้อการประชุมคือ Global Health Post 2015: Accelerating Equity หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า "สุขภาพโลกหลังปี ค.ศ. 2015 การเร่งรัดด้านความเท่าเทียม" โดยเนื้อหาใหญ่ๆ จะมีอยู่ 3 ด้านด้วยกัน คือ (1) ปัญหาหรือประเด็นสุขภาพโลกที่สำคัญ (2) ระบบการบริหารจัดการหรือธรรมาภิบาลสุขภาพโลก และ (3) ระบบสุขภาพโลกและการเงิน-การคลัง สำหรับเจ้าภาพของการประชุมครั้งนี้มีหลากหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย (1) มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ร่วมกับรัฐบาลไทย (2) องค์การอนามัยโลก (3) ธนาคารโลก (4) โครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ (5) องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐฯ หรือ USAID (6) หน่วยงานพัฒนาระหว่างประเทศของสหราชอาณาจักร หรือ DFID (7) องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น หรือ JICA (8) มูลนิธิ-ร็อกกีเฟลเลอร์ (9) China Medical Board และ (10)

องค์กรเอกชนชื่อ Chatham House

หัวข้อการประชุมรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลในครั้งที่จะถึงนี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเลือกเอาเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจของนานาชาติ ซึ่งปัจจุบันต่างก็จับตามองและลุ้นว่า ทิศทางสุขภาพโลกในอนาคตจะไปทางใด เหตุที่ระบุปี 2015 ก็เพราะว่าเป็นปีสุดท้ายของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals (MDGs) ซึ่งนานาชาติยอมรับการประกาศขององค์การสหประชาชาติเมื่อปี ค.ศ. 2000 เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 8 ประการร่วมกันภายในปี ค.ศ. 2015 อันได้แก่ (1) การขจัดความยากจนและความหิวโหย (2) การให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาขั้นประถม (3) การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ (4) การลดอัตราการตายของเด็ก (5) การพัฒนาสุขภาพของแม่ (6) การป้องกันโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่นๆ (7) การรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ (8) การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา จนถึงขณะนี้ ใกล้จะถึงกำหนดเส้นตายของ MDGs แล้ว หลายประเทศก็ยังคงดำเนินการไม่ถึงเป้า จึงมีการมองกันว่า จะมีการดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยคาดกันว่า อาจมีการกำหนดเป้าหมายกันใหม่สำหรับอีก 15 ปีข้างหน้า และถ้าเป็นจริง เป้าหมายที่ว่านั้น จะมีเรื่องอะไรบ้าง และเรื่องใน MDGs ที่ยังดำเนินการไม่สำเร็จนั้น จะเอามารวมไว้หรือไม่ รวมทั้งบทเรียนจากความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ MDGs จะมีส่วนในการกำหนดแนวทางในระดับนานาชาติอย่างไร การเอาประเด็นเหล่านี้มาพูดคุยกันในการประชุมรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล 2558 น่าจะมีส่วนช่วยในการกำหนดทิศทางของงานสาธารณสุขระดับโลกได้ ถ้าสามารถกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาและวิธีการประชุมที่จะได้ผลผลิตซึ่งเป็นที่ยอมรับในเวทีกำหนดนโยบายในระดับนานาชาติ จึงเป็นเรื่องที่ต้องติดตามและจับตามองกันต่อไป ทั้งในช่วงการประชุม และการนำเอาผลการประชุมไปขยายในเวทีโลก

วิวัฒน์ ไรจนพิทยากร

หมายเหตุ: ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก <http://www.princemahidolaward.org/pmaf-conferences.en.php>